

КАРАР

№ 16

01 июнь 2015 ел

Яңа Аксубай авыл җирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны һәм йорт хайваннарын тоту кагыйдәләре турында

Россия Федерациясе Конституциясенә 9, 58 статьяларына, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "ветеринария турында" 1993 елның 14 маендагы 4979-1 номерлы федераль законнарга, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы федераль законнарга ярашлы рәвештә Яңа Аксубай авыл җирлеге Советы Яңа Аксубай авыл җирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тотуны һәм йорт хайваннарын тотуны тәртипкә китерү турында Карар кабул итте:

1. Яңа Аксубай авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен расларга (1 нче кушымта).
2. Яңа Аксубай авыл җирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тоту тәртибен расларга (2 нче кушымта)
3. Өлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга: <http://aksubayevo.tatar.ru>.
4. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

ТР Аксубай муниципаль районы Яңа Аксубай авыл җирлеге
Советы Рәисе М. М. Селәйманкин

Яңа Аксубай авыл җирлеге

Советы " Яңа Аксубай авыл җирлеге территориядә күзәтүсез

йорт хайваннарын тоту тәртибе

турында 2015 елның 1 июнендәге 16 номерлы карарына

1 нче Кушымта

Яңа Аксубай авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләре

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Яңа Аксубай авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тотуның әлеге кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) милек формасына карамастан оешмаларга, шулай ук йорт хайваннары хужалары булган гражданның кагыла һәм Трудолюбово авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту һәм караучысыз хайваннарны тоту тәртибен билгели һәм авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту өлкәсендәге мөнәсәбәтләргә кагыла.

1.2. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Конституциясе, РФ Гражданлык кодексы, "ветеринария турында" 14.05.1993 ел, № 4979-1 Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 30.03.1999 ел, № 52-ФЗ Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 21.01.2006 ел, № 25 Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары нигезендә эшләнган торак биналар белән.

1.3. Яңа Аксубай авыл җирлеге территориясендә урнашкан йорт хайваннарына милек мөнәсәбәтләре РФ гражданлык законнары нигезендә көйләнә.

2. Кагыйдәләрдә кулланылган төп терминнар, билгеләмәләр

2.1. Бу кагыйдәләрдә түбәндәге билгеләмәләр кулланыла:

йорт хайваннары кеше тарафыннан тарихи рәвештә кулга ияләштерелгән һәм үрчетелгән, хужаның торакта яки хезмәт биналарында тотылган хайваннар;

авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары эре һәм вак мөгезле терлек, атлар, куяннар, казлар, үрдәкләр, тавыклар һәм башка йорт кошлары һәм хайваннар, алар фермер һәм шәхси ярдәмче хужалыкта азык-төлек җитештерү өчен кулланыла;

- йорт хайваны хужасы-милек яки бүтән милек булган физик яки юридик зат хайван;

йорт хайваннарын тоту йорт хайваннары хужалары тарафыннан хайваннарның тормышын, физик һәм психик сәламәтлеген саклау, ветеринария-санитария нормаларын үтәгәндә тулы хокуклы нәсел алу, шулай ук жәмәгать тәртибен, гражданның һәм хайваннар дөньясы вәкилләренең иминлеген тәэмин итү өчен башкарыла торган гамәлләр;

күзәтүсез хайваннар кеше озата йөрмәгән жәмәгать урыннарында булган, даими яшәү урынына мөстәкыйль кайту сәләтен югалткан хайваннар, хайван вакытлыча бәйләнештә, кыска жәптә, биналар, корылмалар, корылмалар янында муенса белән булган очраклардан тыш;

караучысыз йорт хайваннарын тоту муниципаль һәм башка оешмаларның караучысыз хайваннарны тоту, изоляцияләү, йоклату яки күмү буенча эшчәнлегә;

- күзәтчелек органнары-дәүләт ветеринария һәм санитария-эпидемиология хезмәте.

3. Йорт хайваннары хужаларының хокуклары һәм бурычлары

3.1. Йорт хайваннары физик һәм юридик затлар милкендә булырга мөмкин. Йорт хайваннарына карата милек мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мөнәсәбәтләр граждандык законнары белән көйләнә. Йорт хайваны хужасыннан суд карары буенча яки гамәлдәге законнарда каралган очракларда башка тәртиптә генә тартып алырга мөмкин.

3.2. Йорт хайваны хужасы хокуклары:

- йорт хайваннарын сатып алу һәм читләштерү;

кирәкле мәгълүмат алу һәм клубларда (жәмгыятьләрдә), хайваннарны яклау, ветеринария һәм башка оешмаларда йорт хайваннарын тоту, аларны тәрбияләү, үрчетү, төрле авыруларны профилактикалау мәсьәләләре буенча теоретик әзерлек үзү;

йорт хайваннарының тормышын һәм сәламәтлеген башка кешеләрнең һөжүмнәреннән саклау өчен;

- аңа караган йорт хайванын туендыру;

- йорт хайваннарын вакытлыча тоту өчен приютка тапшыру;

- тиешле транспорт чараларыннан файдалану кагыйдәләрен үтәгәндә йорт хайваннарын транспортның барлык төрләре белән йөртү;

- хайваннарны укуту, шул исәптән тренировка белгече житәкчелегендә;

этләрне кибет яки башка учреждение янындагы муенсада кыска бәйләнгән килеш калдырырга;

- гамәлдәге законнар нигезендә башка хокуклардан файдалану.

3.3. Йорт хайваны хужасы бурычлары:

- йорт хайваны биологик үзенчәлекләренә карап тоту, авыру очрагында ветеринария ярдәме күрсәтүне тәэмин итү;

- аның белән кешелекле мөгамәлә итү (аларны ташламау, ризыкны караусыз калдырмау, суны кыйнамау һ. б.);

- гражданның йорт хайваннары һөжүмәнән сакларга;

-Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән йорт хайваннарын тотуның санитар-гигиена һәм ветеринария нормаларын үтәргә;

- йорт хайваннарының кешегә һөжүм итү очраklары турында ветеринария күзәтчеләге органнарына хәбәр итәргә, йорт хайваннарын ветеринария тикшерүе өчен күрсәтергә;

- дәүләт ветеринария күзәтчеләге органнарына аның йорт хайваннарының кинәт үлеме, массакүләм авыру яки гадәти булмаган тәртибе турында кичекмәстән хәбәр итәргә;

23.00 сәгатътән 7.00 сәгатъкә кадәр тирә-юньдәгеләр өчен тынычлык һәм тынлык тәэмин итү;

йорт хайваннары артынан экскрементларны, шул исәптән йорт подъездлары, лифтлар, торак йортлардагы башка гомуми файдаланудагы биналар территориясен жыештырырга;

- хайваннар белән кешеләккә мөгамәлә итәргә, мәрхәмәтсез мөгамәләгә юл куймаска, хайваннарны зоогигиена таләпләре буенча тиешле тоту һәм ашатуны тәэмин итәргә, шулай ук хайваннарны тоту буенча инструкциялар, үгет-нәсихәтләр, киңәшләр белән билгеләнгән срокларда мәжбүри дөвалау-профилактика чараларын үткөрергә. Алга таба тоту мөмкин булмаса хайван башка хуҗага тапшырылырга яки ветеринария учреждениесенә тапшырылырга тиеш;

- авыру билгеләре булган хайваннарны тикшергәнче (ветеринария белгечләре килгәнче) изоляцияләү буенча чаралар күрергә, хайван үлгән очракта мәетне дәүләт ветеринария учреждениесе белгечләренә хайван хуҗасының үз ачкалары хисабына диагноз кую һәм ачу өчен бирәләр. Мәетне утильләштерү хайван хуҗасы тарафыннан терлекләр каберлегендә башкарыла;

- хайванны ветеринария белгечләре таләпләре буенча прививкаларны, дөвалау-профилактика эшкәртүләрен тикшерү һәм саклау өчен бирергә;

йорт хайваннарын балалар мәйданчыкларына, кибетләргә, ашханәләргә һәм башка сәүдә, жәмәгать туклануы предприятиеләренә, мәгариф учреждениеләренә һәм мәдәният, сәламәтлек саклау учреждениеләренә (юл күрсәтүче этләрдән тыш)кертмәскә;

- торак кварталлар урамнарында, газоннарда, скверларда, паркларда, стадионнарда, балалар мәйданчыкларында, күп фатирлы йортлар ишегаллары эчендә һәм Яңа Аксубай авыл жирлегә чикләрендә билгеләнмәгән башка урыннарда терлек һәм йорт кошларын көтүгә юл куймаска;

авыл хуҗалыгы чөчүлекләрен Чүпләүгә яки уңышны юк итүгә, яки агач утыртуларга, газоннарга һәм чөчәк түтәлләренә терлек һәм йорт кошлары зыян китерүгә юл куймаска.

4. Йорт хайваннарын тоту

4.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары:

4.1.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары аларның төр һәм индивидуаль үзенчәлекләренә туры килергә һәм ветеринария-санитария кагыйдәләренә җавап бирергә, аларның ризыкка, суга, йокыга, ял итүгә, хәрәкәткә, табигый активлыкка, кеше белән элемтәгә, "Ветеринария турында" Федераль закон нигезендә үз-үзләренә охшаш контактларга ихтыяжларын канәгатьләнделергә тиеш.

4.1.2. Йорт хайваннарын, бер гаиләдә эшлөчү фатирларда да, Коммуналь фатир бүлмәләрендә дә, фатирда яшәүче барлык балигы булган милекчеләрнең (эшкә алуучыларның) язма ризалыгы булганда һәм күршеләрдә медицина каршы күрсәтмәләре (аллергия) булмаганда, тулай торақларда да тоту рөхсәт ителә.

4.1.3. Хайваннарны гомуми файдалану урыннарында, ашханәләрдә, коридорларда, баскычларда, чердакларда, подвалларда, шулай ук балконнарда һәм лоджияләрдә тотарга рөхсәт ителми.

4.1.4. Фатир, кунакханә тибындагы йортларда һәм ятакта авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту рөхсәт ителми.

4.1.5. Жир участогы булган эт хужалары этләренә ирекле йөрүдә бары тик көртәләнган территориядә яки бәйләнештә генә тоту ала. Эт булу турында көргәндә кисәтү тактасы ясалырга тиеш.

4.1.6. Этләр, токымнарына һәм билгеләнешләренә карамастан, урамда яки башка жәмәгать урыннарында кешеләр озата йөрмичә (хужалары тарафыннан кибетләр, даруханәләр, көнкүреш хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында бәйләнештә калдырылганнарыннан тыш һ.б.) тотылырга тиеш.

4.1.7. Жәмәгать урыннарында, шул исәптән транспортта, этләр муенса һәм кыска арбада, вак хайваннар махсус күчәрәп йөртелә торган контейнерларда булырга тиеш.

4.2. Йорт хайваннарын йөртү:

4.2.1. Этләр гомуми файдалану урыннарында (ихаталарда, урамнарда, жәмәгать транспортында һ.б.) булганда алар кыска бәйләмдә һәм муенса киеп, ә кечкенә этләр, мәчеләр ябык контейнерларда яки хужаларының кулларында булырга тиеш.

4.2.2. Урам аша һәм магистральләр янында үткәндә эт хужалары, юл-транспорт һәләкәтләренән һәм урамның йөрү өлешендә эт һәләк булудан саклану өчен, аны арагыга алырга тиеш.

4.2.3. Этләренә йөрткәндә, аларның хужалары тынлыкны тәэмин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

4.2.4. Тью:

балалар һәм спорт майданчыкларында, пляжларда, мәгариф һәм медицина оешмалары территорияләрендә этләрне йөртү;

гражданның күпләп ял итү урыннарында урнашкан су объектларында этләрне коендыру;

- әлеге закон нигезендә билгеләнгән тәртиптә теркәлмәгән этләрне, аларның табигый ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында, жәмәгать урыннарында йөртү;

- этләрне йөргән вакытта караусыз калдыру;

этиләрне алкоголь, наркотик яки токсик исерек хәлдә булган кешеләр, шулай ук яшьләре яки сәламәтлекләре аркасында этиләрнең хәрәкәтләрен контрольдә тоталмаган һәм аларның агрессив тәртибен туктата алмаган кешеләр йөртә;

этиләрне 14 яшькә кадәрге кешеләр белән йөртү, кечкенә этиләрне йөртү очракларынан тыш.

5. Йорт хайваннарын үтерү һәм аларның калдыкларын күмү

5.1. Йорт хайваннарын үтерү ветеринария хезмәтләре тарафыннан норматив хокукый актларга ярашлы рәвештә түбәндәге очракларда үткәрелә:

Яңа Аксубай авыл җирлегенә
Советы " Яңа Аксубай авыл җирлегенә территориядә күзәтүсез
йорт хайваннарын тоту тәртібе

турында 2015 елның 1 июнендәге 16 номерлы карарына

2 нче Кушымта

**Яңа Аксубай авыл җирлегенә территориясендә караучысыз этләр һәм мәчеләр
тоту тәртібе**

1. Яңа Аксубай авыл җирлегенә территориясендә караучысыз хайваннарны тоту котыру авыруларын һәм башка йогышлы авыруларны кисәтү, кеше һәм хайваннарны тешләр очрақларын бетерү, халыкның тәртібен һәм тынычлыгын тәмин итү, караучысыз хайваннар санын көйләү максатларында башкарыла.

Кеше тотмаган, әмма тулысынча яки өлешчә кеше эшчәнлегенә тудырган шартларда яшәүче хайваннар санын көйләү биостерилизация ысуллары яки биологик ысуллар белән, ә аларны куллану мөмкин булмаса эвтаназия ысуллары белән башкарыла.

2. Тотуга караучысыз хайваннар, беренче чиратта аналар, шулай ук конфликтлар китереп чыгаручы агрессив хайваннар, авыру хайваннар һәм тирә-юньдәгеләр өчен куркыныч тудыручы хайваннар, токимнарына һәм билгеләнешенә карамастан, урамнарда һәм башка җәмәгать урыннарында озата баручы затсыз тотыла.

3. Караучысыз калган хайваннарны тоту муниципаль һәм башка оешмалар тарафыннан муниципаль контракт яки гражданлык-хокукый килешү нигезендә Яңа Аксубай авыл җирлегенә башкарма комитеты бюджетында әлегә максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

4. Тотуның төп ысулы булып иммобилизация (вакытлыча парализлау) ысулы тора, ул махсус чаралар кулланып пневматик коралдан ату юлы белән башкарыла. Шулай ук башка кешелекле тоту ысуллары кулланылырга мөмкин.

5. Караучысыз этләргә һәм мәчеләргә, кагыйдә буларак, кышкы вакытта 22.00 сәгатьтән 07.00 сәгатькә кадәр, җәйге чорда 0.00 сәгатьтән 5.00 сәгатькә кадәр, ял һәм бәйрәм көннәреннән тыш, эш көннәрендә тоталар. Гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә реаль куркыныч янаган очракта, Яңа Аксубай авыл җирлегенә башлыгы боерыгы белән тәүлек эйләнәсе 15 көнгә кадәр тоту рөхсәт ителергә мөмкин. Балык тотуның башлануы һәм вакыты турында халыкка массакүләм мәгълүмат чаралары аша алдан хәбәр ителергә тиеш.

6. Караучысыз этләргә һәм мәчеләргә тоту, транспортлау һәм тоту дөүләт ветеринария күзәтчелегенә органнары тәкъдимнәренә ярашлы рәвештә башкарылырга тиеш. Хайваннарны тотканда аларга карата мәрхәмәтсез мөгамәлә итү тыела.

7. Тотуны караучысыз хайваннар белән эшләгәндә куркынычсызлык техникасы буенча инструктаж үткән һәм фармакологик препаратлар белән эшләргә рөхсәт ителгән, котыру авыруыннан вакцинацияләнгән, психоневрологик һәм наркологик диспансерларда исәпкә алынмаган кешеләрдән торган бригадалар башкара.

Аучылар этләрне һәм мәчеләрне тотуда һәм транспортлауда кешелеклелек принципларын үтәргә тиеш.

Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне тотар алдыннан, аучы этне яки мәчене озата баручы йөзнең юклыгына инанырга тиеш.

8. Аучыларга катгый тыела:

балалар өчен куркыныч булган очраклардан тыш, караучысыз этләрне һәм мәчеләрне балалар янында тоту;

тотылган этләрне һәм мәчеләрне үзләштерү, аларны шәхси затларга һәм оешмаларга сату һәм тапшыру;

- ветеринария органнарын тәкъдим итмичә һәм хупламыйча тозақлар, тоту чаралары һәм ысулларын куллану;

караучысыз этләрне һәм мәчеләрне иммобилизация ысулы белән билгесез күренгән максатларга (куакларда, Начар яктырту вакытында һ.б.) ату, тар киңлекләр буйлап ату, максаттан 10 метрдан артык ераклыкта ату, транспорт чараларыннан ату, шулай ук кешеләр булган юнәлештә ату.

Эш тәмамланганнан соң, эт һәм мәче тоту бригадасы әгъзалары Яңа Аксубай авыл җирлеге башкарма комитетының җаваплы кешесенә кулланылган махсус препаратлар, тотылган хайваннар турында хисап бирергә, шулай ук инвентарьны, автомашиналарны механик чистарту һәм дезинфекцияләүне башкарырга тиеш.